

GAZETA LWOWSKA.

W Piątek

N^{ro}. 46.

23. Kwietnia 1819.

Wiadomości krajowe.

Ze Lwowa. — Wysoki Rząd krajowy oznajmił pod dnim 3cim Kwietnia, że Doktor praw, Józef Kawaler de Joelson dla swoich przy złożonym examinie okazanych szczególniejszych zdolności i wiadomości, Ajentem przy C. K. zjednoczonej Kancelaryi nadworney mianowany został.

Wiadomości zagraniczne.

Zjednoczone Stany Ameryki północney.

Gazety Amerykańskie tryumfują głośno z powodu traktatu, zawartego względem odstąpienia Florydy, nie wątpiąc, że z obu stron zatwierdzonym zostanie. Gazeta: „New-York-Daily-Advertiser z d. 27. Lutego donosi: „Mało było wypadków tak ważnych dla Stanów Zjednoczonych. Teraz zaokrąglone jest Państwo nasze od strony południowej, nie otacza je teraz żadna posiadłość obca, tem mniej przeto mamy pobudki przyścisć do sporów z Mocarstwami Europy. Obojętną jest dla nas, z jakich powodów Hiszpania zezwoliła na to. Dostyc, że posiadamy Florydy, a kupcy nasi wynagrodzonymi zostaną za ucierpiane gwałty i rabunki. Jeżeli Rząd nasz łagodnie i sprawiedliwie postępować będzie z pokoleniami Indyjskimi, możemy spodziewać się, iż nakoniec ustana owe niestety tak często wydarzające się sceny krwawe, i że owe smutne szczątki tych pokoleń uyrzemy jeszcze tak szczęśliwemi, jak dalece sama natura rzeczy dozwolić może. Nie mamy teraz już więcej żadnych sąsiadów, procz Anglików w Kanadzie. Może też sami czują, iż to stanowisko ich staie się dla nich z każdym dniem słabsze; może też kiedy przyydzie chwila uzupełnienia niepodległości Ameryki północney, owa chwila, kiedy rzeka S. Wawrzeńca będzie równie podlegać prawom naszym, jak dziś Mississipi i Mobile; wszelako ta okoliczność należy w zakres przyszłości. Teraz posiadając twierdze S. Augustyna i Pensakolę mamy przedziwne nowe porty wywozowe nad odnogą Meksykańską, równie

jak i nad kanałem Bahamskim, oraz i twierdze, uzupełniające obronną linię naszą na południu. Floryda liczy tylko 10 do 15,000 mieszkańców białych; ależ wyżywic może ludność, większą pięćdziesiąt razy od tej. Główne płody Indyy-zachodnich iako są cukier, bawełna, indigo, będą miały tam kupców. Podobienstwem jest, że Floryda wschodnia składać będzie kiedyś Państwo oddzielne pod tem nazwiskiem, gdy tymczasem Floryda zachodnia wcielona zostanie częścią do kraju nie słusznie nazwanego Mississipi, którego jest brzegiem południowym, częścią zaś (jak dalece leży na zachodzie rzeki perlorey) do Nowego Orleanu.“ — Gazety Amerykańskie zapewniają, że Rossyia odstąpiła Zjednoczonym Stanom, roszczeni swoich, które ma do brzegów Amerykańskich północno-zachodnich, a to aż do 56go stopnia; pochlebiają sobie, że Anglija uczyni to samo; Zjednoczone Stany miałyby naówczas pasmo brzegów, wzdłuż Oceanu spokojnego, zajmujące przeszło 200 mil Niemieckich długości. — Dnia 4. Marca spuszczone w Wasyngtonie z warsztatu obrętu 74 działach. — Prezydent mianował P. Forsytha Członka Kongressu, Posłem Zjednoczonych Stanów przy Dworze Hiszpańskim, a to na miejsce P. Erwinga. Poseł Angielski w Wasyngtonie P. Bagot, chciał wziąć pozwolenie iechania do Anglii zaraz po zatwierdzeniu ostatniego traktatu handlowego. Sekretarz Poselstwa Antrobus zastąpi go tymczasem w sprawowaniu interesów. — Nim jeszcze przybył do Wasyngtonu Jenerał Jackson, był w Nowym Yorku, gdzie czyniono mu najwyższe honory obywatelskie i wojskowe. Miasto złożyło mu przywitawiey mieyski w złotej puzdze, i dano dla niego ucztę kosztem publicznym na 400 osób.

Indyie Wschodnie.

Z innymi wiadomościami z Indyy Wschodnich nadeszły także gazety z Ceylonu, dochodzące do d. 19. Września. Jeżeli można

wierzyć wiadomościom umieszczonym w tych gazetach, tedy poruszenia nieprzyjacielskie buntowniczych wyspiarzów bliskie są końca. Od czasu iak schwytano ich herszta, który brał był tytuł Króla, i nappierwszego doradcego, słychać że mieszkańcy oświadczyć mieli w wielu mieyscach gotowość poddania się. Fregata Orlando, przybyta do Trincomale, i sprowadziła kilka kompanij posiłkow z 86go pułku. — Donoszą z Isle de France, że porty tej wyspy otworzone zostały zesłego miesiąca Lutego dla okrętów wszystkich Narodów.

Wielka Brytania.

Monitor Angielski zawiera co następuje: „P. Lanjuinais, zbiłaięo wiadomy wniosek P. Barthelemy, utrzymywał w Izbie Parów (we Francyi) że w Bretanii w Departamentach zachodnich, biorą się do broni, i że tam postać miano przeszło 10,000 karabinków Angielskich. Spodziewamy się, że Rząd nasz odpowie na to obwinienie, i jeżeli jest bezzasadnem, należycie je zbić. Wiadomo dobrze, iż obecnie znajdują się w Londynie obcy, chępiący się publicznie, że urządzają w Brétanii powstanie. Utrzymują nawet zuchwale, że Ministeryum nasze zachęca ich w tem przedsięwzięciu, i daie pomoc. Zdaie się nam koniecznym obowiązkiem być Ministrów naszych, aby ludzi tych przekonali publicznie o kłamstwo, i ukarali ich za to, że w ten sposób nadużywają imienia Ministeryum.“

Francya.

Między prośbami roztrząsanemi w Izbie Deputowanych dnia 17go Marca znajdowała się prośba kilkunastu osób w roku 1816 z powodu podeyrzenia na wygnanie skazanych, lecz uwięzionych w Pierre-Chatel, ponieważ ich za granicą nie przyjęto. Oświadczyły one że wolałyby oddychać wolnem powietrzem za granicą aniżeli siedzieć w więzieniu. Komisya prośb oświadczyła nadzieję, że Minister sprawiedliwości niektóre z pomienionych osób poleci łasce Królewskiej, dla innych zaś zamiast wygnania doczesne więzienie proponować będzie. — Dnia 18go Izba Parów przyjęła do grona swojego 9 Współczłonków, których dokumenta za ważne uznano. Hrabia Deseze zdał sprawę względem odwołania prawa o krzykach buntowniczych; to zdanie sprawy kazano wydrukować. — Czynności Izby Deputowanych w dniu tym wiadome są z numeru 81/41 gazety naszej. — Dnia 19go Deputacya Izby Parów przełożyła Królowi przyjęty w obu Iz-

bach projekt względem zniesienia prawa spadkowego po cudzoziemcach. — Monitor ogłosił już przyjęty w obu Izbach a od Króla potwierdzony projekt do prawa względem robienia i sprzedaży prochu. — Dnia 20go przełożono obu Izbom roczny obrachunek Kassy umarząjącej długi Stanu; prowizya od tych długów wynosi w roku bieżącym 232,000,000 franków. Potem Minister przychodów wykazał Izbie Deputowanych źródła do zastąpienia wydatków potrzebnych na rok 1819. — Dnia 22go Minister sprawiedliwości Hrabia Deserre przełożył Izbie Deputowanych trzy projekta do prawa, tyjące się zbrodni i występków, popełnianych przez prasę lub iakikolwiek bądź inny sposób ogłaszania. Pierwszy z tych projektów obeymuie nastwy karne, drugi procedurę i wyrokowanie, a trzeci tyče się dzienników i pism periodycznych, które na przyszłość od wszelkiej cenzury wolne, szczególniejszych ustaw zdaię się wymagać. — Rosprawy nad wnioskiem Izby Parów względem odmiany prawa wyborowego trwały w tajnym Wydziale Izby Deputowanych do dnia 23go Marca, gdzie pomieniony wniosek większością 150 przeciwko 94 głosom odrzucony został. Tegoż samego dnia Izba Parów odroczyła rosprawy nad wnioskiem względem uchylenia prawa o krzykach buntowniczych, ponieważ to uchylene w jednym z projektów do prawa, przełożonych Izbie niższej w dniu poprzedzającym, wyrzeczone zostało. — Dnia 24go Izba Deputowanych rosprawiła nad projektem do prawa względem utworzenia po Departamentach ksiąg pomocnych wielkiej księdze długów Narodowych; Wnioskowi przeciwiłi się P. Pontet i inni, twierząc, że przez to rozkrzewie się lichwa wexlarska i po prowincyjach, a rolnictwo zaniedbanem będzie; P. Becquey i inni obstawali za projektem, iako ustalającym kredyt publiczny. — Dnia 25go zdawał sprawę P. Fornier de S. Lary względem monopolium tabaki, proponując przedłużenie trwałości iego tylko do dnia 1go Stycznia 1822. Rosprawy odroczone do dnia 5go Kwietnia. Potem P. Courvoisier zdawał sprawę o projekcie do prawa względem odpowiedzialności Ministrów, i wytknął rozmaite niedostateczności iego. — Dnia 26go taż sama Izba przyjęła projekt do prawa względem utworzenia po Departamentach ksiąg pomocnych wielkiej księdze długów narodowych, a to 124 głosami przeciwko 104. — Skończyły się już wybory w owych Departamentach, które nie miały Deputowanych. Tymi obrani zostali w Departameacie Sarthen-

skim, PP. Benjamin-Constant i Picot-Desormeaux; w Departamencie Rodanu, P. Corcelles, w Departamencie Finistère, P. Daunou, a w Departamencie Luigii niższej, P. Saint-Aignan. Izba Deputowanych jest więc uzupełniona, wyjąwszy Deputowanego z Korsyki, który dla niepełnego wieku nie może jeszcze zasiadać, tudzież Hrabiego Beugnota, zastępującego dwa Departamenta.

Dziennik Paryżki (*Journal de Paris*) umieścił artykuł następujący: „Narzekaia, że zwolennicy Monarchistów są tak posepni, (*hargueux*), ale niesprawiedliwie; przyczyniają się oni bardziej do ustalenia Monarchii konstytucyjney, niżeliby się spodziewać można. Im więcej bicia przeciwko nam, bez wątpienia nie z korzyscia, tem bardziej Naród ma się na ostrożności; przywiązanie się coraz mocniej do nowych instytucy, i stara się tem troskliwiej o ich utrzymanie. Gdyby niebyli Naród tak dręczyli, możeby z wielką szkodą swoją usnął był, nietroszcząc się o nic; — lecz iakże można spać na taką wrzawę Konserwatora, Ultraistów, gazety codzienney (*Quotidiennes*)? Ich wyrzeczki zapowiadają woysku zbliżającego się nieprzyjaciela. Ci Monarchiści tłóczą tak mówiąc, Konstytucyonistów coraz bardziej do Tronu. Oni to byli powodem do rozporządzenia z d. 5. Marca; z każdym dniem nępcniaia prawo wyborowe; gotuią nam prawne używanie wolności druku; przez nich to posiadać będziemy powoli wszystkie rękomyie, zapewniające nam trwałość nowego porządku rzeczy; a gdybyśmy chcieli wypłacić się wdzięcznością tym wszystkim, którzy, mając stałe przedsięwzięcie szkodzenia nam wyraźnie przez ślepą nienawiść swoją, czynią nam wyraźnie dobrze, niewystarczyłyby wszystkie marmur Kararyyski na pomniki, którebyśmy tym Monarchistóm stawiać mieli.“

W ł o c h y.

W Wiedniu odebrano wiadomość, że NN. Cesarstwo Ichmość Austriacy przybyli do Rzymu d. 2. Kwietnia o godz. 4 z południa, w najożadszemu zdrowiu, i stanęli w pałacu Kwirynalnym, gdzie Jego Świątobliwość przyymował Ich z najwyższą radością i otwartością nayserderczniejszą. Zabawiwszy się NN. Cesarstwo Ichmość blisko pół godziny z Oycem S., i przedstawivszy Mu osoby znajdujące się w Ich orszaku, udali się do gmachów, przeznaczonych Im na pomieszhanie, a mieszczących w sobie to wszystko, co tylko sztuka, gust i przepych okazać są w stanie. —

Chociaż N. Cesarz Jmć wynurzył życzenie Swoie, aby Go przyymowano bez wszelkich okazałości, i że podobnie wiedzdać chce do Rzymu, wszelako zdawało się Oycu S., iż nie powinien odpowiedzieć takiemu życzeniu, iakoż z rozkazu Jego Świątobliwości przedsięwzięto wszystko, aby wiazd i przyięcie NN. Cesarstwa Ichmość uczynić najsławiejszym i najuroczystszy. NN. Państwo witani byli od wszystkich klass Ludu Rzymskiego najwyższymi oznakami radości, i niezmiernym tłum ludzi odprowadzał Ich od mostu stojącego na Tybrze do pałacu Kwirynalnego, pośród nieprzerwanych okrzyków radości. Tam zgromadzony był cały Dwór Papiezki dla przyięcia NN. Cesarstwa Ichmość; oczekali na Niech Kawalerowie i Damy najznakomitszych rodzin Rzymskich, przeznaczeni sprawować służbę Szambelanów i Dam pałacowych przy bohu NN. Cesarstwa Ichmość.

N i e m c y.

O posiedzeniach Izby Radoów Państwa w Bawaryi, nie wzmiankowały dotychczas ani gazety Bawarskie, ani inne Niemieckie. Gazeta Frankfortska pocztowa z d. 27. Marca przerywa nakoniec to milczenie następującym artykułem, datowanym z Monachium d. 22. Marca: „Dnia 3ge b. m. wniósł w Izbie pierwszej Radca Państwa Hrabia Rechter-Limpurg, co następuje: „W ogólnym obrazie Stanu finansów Królestwa Bawarskiego, znajdnie się projekt Ministra Stanu i przychodów: aby z kontrybucy Francuzkich, oraz znajdujących się zapasów w Kassie centralney, utworzyć Skarb Państwa, będący w stanie na przypadek wybuchnienia wojny, postawić woysko natyohmiast w pogotowiu. Niech mi wolno będzie, obawic w tey mierze z uszanowaniem uwagi moie: W Państwie, którego dążność wymierzona całkiem na to, aby podbiiać Narody, gromadzenie takich skarbów jest z zamiarem zgodne; takowe bowiem Państwo, przez gospodarność, Spartanskie umiarkowanie, a nawet przez skąpstwo, było już pierwsey w stanie bydz zupełnie wolnem od długów; tam panie dnch taki, iż każdy służy za lichą nagrodę, przez co administracyia publiczna mało kosztuje, gdy tymczasem Rząd łoży wszystko na karność i utrzymanie woyska, któreby przy okolicznosci napadało sąsiadów, żyjących w rokoszach i gnusnych swobodach. Lecz Ludy takowe przeznaczone są już same z siebie do takiego położenia, gdy natura w ich krajach względnie żyzności i bogactwa stała się macochą, obdarzając za to tem hojniey lu-

dzi siłami moralnemi i fizycznemi: Takim Państwem była Macedonia, gdzie Filip przygotował wszystko tak dobrze, iż syn jego Alexander przyprowadzić mógł do skutku plany ojca, podbiwszy najprzód Grecyę zupełnie, potem ogromne Państwo Perskie. Królowie Macedońscy następni działali zawsze podług tego planu, aby mieć skarby ogromne, i przedziwne wojsko. Perseusz ostatni z Królów, utracił przez łachomstwo i wojsko wyhorne na Królestwo, dostawszy się w moc Rzymian ze szarabami, które go więcej nad wszystko obchodziły. Skarby te, równie jak i skarby Króla Antyocha, były nadrostem do owych niezmiernych bogactw, które nagromadzili Rzymianie przez pustoszenie wszystkich Kraiów. Chowali Skarby swoje jak świętość jakąś tak, iż Pompejusz uchodząc z Rzymu, nie ważył się je naruszać; Cezar przeciwnie, odwrócił od siebie te obawy, dobył się do skarbcu przemocą, i użył tych pieniędzy na zniszczenie Rzeczypospolitej Rzymskiej. Prussy były późniejszą Macedonią. Nie mało pieniędzy wyszło ze Skarbu pod Fryderykiem Wilhelmem II., użyto je wcale do innych celów, niż były przeznaczone. Wszystkie środki zapobiegające, użyte od jego Przodków, nie były w stanie obronić tej świętości. Hessenkassel poszedł za tym planem w ślady, acz w mniejszym stosunku. W Państwie Turckiem obowiązany każdy Sultan zbierać Skarby, które zamurwane bywają w Seraiu, i tylko w największej potrzebie ruszone być mogą. Lecz dla Bawaryi, najlepszym i najszybszym skarbem jest dobry byt Obywateli, i wierna miłość ich dla Ojczyzny. Ani położenie iey, ani konstytucya, nie przeznaczyły Bawaryę na Państwo podbiłające drugich. Kto walczy i podbija nie dla siebie, ale jako sprzymierzeniec możniejszego, ten walczy więcej dla drugiego, niż dla siebie. Wreszcie konstytucya Państwa pragnącego zdobywać, musi być tylko wyśkwodospetyczną. Gromadzenie pieniędzy prowadzi do skąpstwa. — Wśród iedzenia nabieramy apetytu. — W Anglii i Hollandyi, nie myślały nigdy Rządy o zbieraniu skarbów; bogactwa mieszkańców były zawsze w razie potrzeby gotowe dla Rządu. Według iiego zdania moiego, dopokąd mamy długi, niemożemy, równie jak w zarządzie prywatnem, nic lepszego udzielać dla obudzenie kredytu, jak tylko wypłacać długi. Lepiej zaiste, aby pieniądz ten narastał w rękach czynnych i pracowitych Obywateli, niż aby leżał w skrzyniach zamknięty, a chociażby go Rząd pożyczyc

miał, lub obrócić na Bank krajowy, nigdyby nie uczyniły prowizyie tyle, ile wynoszą od podobneyże summy, którą Rząd winien Kraiowi, zwłaszcza że do tego potrzebna podwójna administracya, iedna do wypłacania, druga do pobierania prowizy, nie wspominając o stracie, którą Rząd ponieść może przez przeniesienie się i inne wypadki. — Wnoszę przeto, aby Króla Jmci prosić nayspokorniey, o przeznaczenie kontrybucyi Francuzkiej i zasobów Kassy Państwa centralney, na umorzenie długów.“

Niemiecka gazeta powszechna umieściła następujący artykuł z W. Xięstwa Badeńskiego z d. 1. Kwietnia: Ces. Rosyjski Agent P. Struve wieżdza jutro do Mannheimu, dla powzięcia dokładniejszych wiadomości na miejscu o zaboystwie P. Kocebnego, i odebrania papierów, tyczących się Dworu Rosyjskiego, a byłych w rękach zamordowanego. List z Mannheimu datowany d. 25. Marca, umieszczony w Tygodniku Freyburgskim w N. 26tym, zawiera ważne acz dowodow potrzebujące doniesienie: „że dziesięciu młodzieńców, nniesionych fanatyzmem polityczno-literackim, rzuciło między sobą losy, który z nich zadać ma śmierć nieszczęśliwemu pisarzowi.“ Ze Sand po spełnioney zbrodni był tak wesoły i jeszcze cieszył się z tego, pokłada za przyczynę, że postanowiwszy zamordować Kocebnego, prosił Boga, aby przedsięwzięcie iego udało się wtenczas tylko, gdy się Naywyższemu spodoba. Gdy więc Kocebne uległ pod iego razami, sądzi przeto, że dokonał uczynku Boga przyjemnego. Wyznanie to wykrywa nam tajniki głębi serca iego i dosyć przekonywa, jak njebezpiecznym marzycielem jest Sand. — Taż sama gazeta donosi daley pod d. zgim Kwietnia: „Zdrowie Sanda pogorsza się z każdym dniem; rany iego ropią się coraz bardziej i gorączka nie opuszcza go więcej.“ — Tak zwany wyrok śmierci Kocebnego znaleziony przy Sandzie i udzielony iaż w krótkości przez pisma publiczne, pisany ma być na pergaminie. — Wreszcie zamordowanie Kocebnego zatrwożyło tak dalece Mannheim, iż w dzień tego nieszczęśliwego wypadku nie grano na teatrze. Według zeznania oberzysty pod winnicą, zjechać miał z Sandem drugi ieszcze młodzieniec do tej oberzy, na którego z początku nie dano bacznosci i dla tego też zniknął. — Według wiadomości późniejszych zdanie się w istocie, że Sand miał współników.